

بیک بین الملل

پایش و پویش جهانی دانشگاه فرهنگیان

تابستان ۱۴۰۴ - شماره ۳۶

نشریه داخلی مدیریت امور بین الملل دانشگاه فرهنگیان

پایش و پویش جهانی دانشگاه فرهنگیان

پیک بین الملل

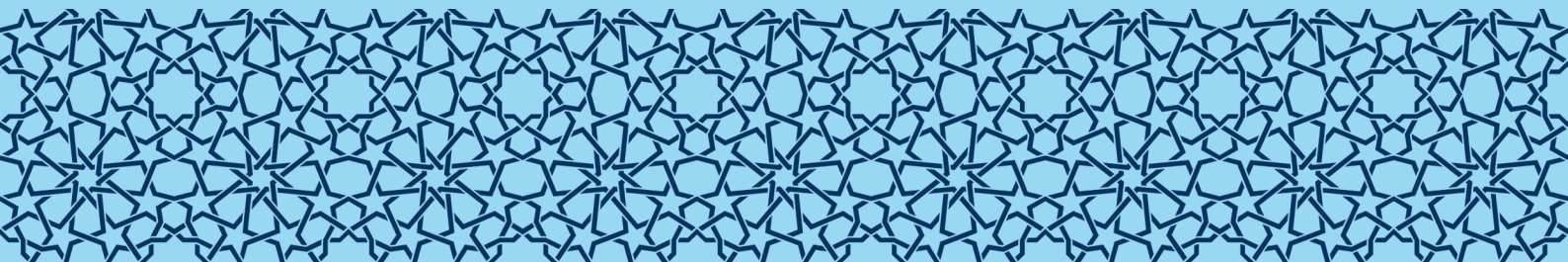
تابستان ۱۴۰۴ - شماره ۳۶

نشریه داخلی مدیریت امور بین الملل دانشگاه فرهنگیان

کیفیت کار در دانشگاه (فرهنگیان) باید جوری باشد که ساخت معلم تراز
و مورد نیاز، در آن ممکن باشد و تحقق پیدا کند؛ لذا خیلی اهمیت دارد.

مقام معظم رهبری «مدّظله العالی»

فهرست

- سخن مدیر مسئول ۴
- زخم ناسور کودک آزاری (۲) ۵
- مقایسه برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان و سایر دانشگاه‌های ایران و جهان ۹
- بررسی تطبیقی برنامه درسی (عنصر هدف ۲) ۱۳
- گزارش عملکرد شش ماهه مدیریت امور بین‌الملل ۱۶
- آشنایی با شبکه دانشگاه‌های مجازی جهان اسلام (سینوو) ۲۲

مدیر مسئول: دکتر حسین امیدی

سردبیر: محمد واشقانی فراهانی

مدیر داخلی: دکتر هاتف حمداللهی

مدیر اجرایی: مهرناز احمدی

طراح و صفحه‌آرا: محمدمبین رزاقی

همکارانی که در آماده‌سازی این شماره ما را یاری نمودند:

دکتر حسین امیدی، دکتر مژگان سلیمانی، دکتر حمیدرضا مشهدی، دکتر هاتف حمداللهی، محمد واشقانی فراهانی

ارتباط با مدیریت امور بین‌الملل دانشگاه فرهنگیان

international.fteu@gmail.com

<https://international@cfu.ac.ir>

<https://cfu.ac.ir/en>

<https://cfu.ac.ir/ar>

<https://cfu.ac.ir/ISCU>

تلفن:

۰۲۱-۸۷۷۵۱۱۵۸

۰۲۱-۸۷۷۵۱۷۴۶

۰۲۱-۸۷۷۵۱۲۳۷

سخن مدیر مسئول

عضویت در کمیته ریاضیات بریکس تحولی در مسیر بین المللی شدن دانشگاه فرهنگیان؛

پیوستن به سازمان بریکس یکی از مهم‌ترین تحولات در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در سال‌های اخیر بوده است که می‌تواند تأثیرات بزرگی بر جایگاه بین‌المللی کشور در حوزه‌های مختلف داشته باشد. لیکن، مطالعه ابعاد این موفقیت جهت بهره‌برداری از ظرفیت‌های موجود امری ضروری است. کشورهای عضو بریکس در زمینه‌های مختلف از جمله حوزه دانشگاهی و علمی تعامل، هم‌افزایی و فعالیت می‌کنند و دانشگاه‌های کشورهای عضو تلاش می‌کنند نقش خود را در حمایت از دیپلماسی علمی و ارتقای جایگاه کشور متبوع ایفا نمایند. دانشگاه فرهنگیان به عنوان نماینده نظام تربیت معلم کشور در عرصه‌های جهانی در راستای تحقق هدف کلان مورد تأکید ریاست محترم دانشگاه، مبنی بر کسب مرجعیت علمی تعلیم و تربیت اسلامی در منطقه و جهان اسلام، با درک درست از اهمیت حضور موثر و پررنگ در سطح جهانی، با برخورداری از اساتید با دانش و دانشجومعلمین مستعد توانست با تلاش و پیگیری مدیریت امور بین‌الملل، به عنوان تنها دانشگاه ایرانی در کمیته ریاضیات بریکس عضویت یابد و ارتباط خود را با دانشگاه برازیلیای برزیل به عنوان نقطه کانونی این کمیته گسترش دهد.

این دستاورد ارزشمند نویدبخش آینده‌ای روشن در مسیر بین‌المللی شدن است چراکه دانشگاه می‌تواند تعامل سازنده‌ای با سایر دانشگاه‌های کشورهای عضو کمیته داشته باشد و ضمن انجام پژوهش‌های مشترک، برگزاری رویدادهای علمی بین‌المللی و تبادل تجربیات و یافته‌های تخصصی در زمینه تعلیم و تربیت به جایگاه شایسته در نظام‌های رتبه‌بندی جهانی دست یابد. یکی دیگر از ظرفیت‌های این اتفاق مهم، ابتکار عمل تشکیل انجمن دانشگاه‌های تربیت معلم کشورهای عضو بریکس است که مدیریت امور بین‌الملل آن را بررسی و پیشنهاد داده است و پیش‌بینی می‌شود در آینده‌ای نزدیک، بعد از کسب مجوزهای لازم این امر محقق شود که البته هماهنگی و مشارکت همه بخش‌های دانشگاه برای نیل به این هدف ضرورت دارد.

دکتر حسین امیدی
مدیر مسئول پیک بین‌الملل

زخم ناسور کودک آزاری ۲

دکتر حسین امیدی

مدیر امور بین الملل دانشگاه فرهنگیان

مطمئناً، کودکی که مورد غفلت و آزار و اذیت قرار گرفته است، می‌تواند درمانده و بیچاره، مطیع و منفعل شود و در برقراری ارتباطات و تعاملات، چه مثبت و چه منفی، ناموفق عمل کرده و کمتر متاثر شود و اثر بگذارد. چنین کودکی، به معنای واقعی کلمه، به یک کودک بی‌روح که قوه عاقله و معصومیت خود را از دست داده و در اختیار جنایتکاران ظالم قرار داده تبدیل می‌شود (Howes 400). مطالعات نشان می‌دهد که تشخیص کودک آزاری کار آسانی نیست، مگر اینکه فردی فضایی ایجاد کند که کودک آزار دیده خودش راغب شود موضوع را بیان نماید (Wissow 589). یکی از عناصر کلیدی که در مبارزه با این شر گم شده است، فقدان اراده برای پرداختن به علت اصلی و تمایل به رویارویی و مقاومت در برابر موجودات شرور است که فداکاری‌های انسان‌های نیک اندیش را می‌پوشانند و جنبه کودک آزاری را صرفاً به عنوان ضعف انسانی و ضعف‌های ذهنی تقلیل می‌دهند. راه حل این مساله مشخص است. تا زمانی که والدین، معلمان، متخصصان و مراقبان مایل به مقاومت در برابر این دشمن نباشند، داستان غم‌انگیز قربانیان و نابودی روح‌های بی‌گناه‌شان پایانی نخواهد داشت.

هنگامی که والدین یا مراقبی به رشد روانی و اجتماعی کودک آسیب می‌زند یا باعث آسیب شدید عاطفی می‌شود، آزار عاطفی و روانی است.

انواع کودک آزاری و بی‌توجهی، کودک آسیب دیده را دچار زخم‌های ناسوری می‌کند که یا جسمی یا روانی هستند. اما چنین زخم‌های غیرقابل التیام عاطفی زخم‌هایی هستند که آثار دائمی، آسیب به حس خود بود، و آسیب به توانایی کودک در برقراری ارتباطات سالم با افراد و همسالان در خانه، در محل کار و یا مدرسه را بر جای می‌گذارد. کودک با بدنی کوفته و نزار و روان و ذهنی آشفته باقی می‌ماند که دیگر آن‌طور که باید عمل نمی‌کند. این بهایی است که فداکاری می‌طلبد. در واقع، روح یک کودک دزدیده می‌شود تا عطش موجودی تشنه قدرت که خود را در پشت عاملان واقعی مخفی کرده است، ارضا کند. والدین باید تحت تأثیر چنین موجود وحشی باشند تا چنین ظلمی را بر فرزند خویش تحمیل کنند. سایرین، مانند کودک آزارها و قاچاقچیان کودک برده‌ها نیز با سم موجودات شیطانی که مرتکب چنین اقدامات غیرانسانی می‌شوند، مسموم شده‌اند.

قرار گرفتن کودک در معرض چنین خشونت‌های دوران کودکی می‌تواند آسیب‌پذیری آن کودک را در برابر مشکلات سلامت روانی و جسمی مانند اختلال اضطرابی و افسردگی افزایش دهد (Trope 81, Putnam 272). در نتیجه، در آینده قربانیان بیشتر از دیگر افراد در زندگی شخصی خود مرتکب خشونت می‌شوند (Glasser 2284). این جنبه از جنبه‌های نتایج کودک آزاری در چنین سطح فاحش غیرانسانی دلیلی آشکار بر این قضیه است که عوامل بیشتری در پس این ضعف ظاهراً انسانی وجود دارد. بدترین شرور شری است که ناجوانمردانه بی‌شرمانه‌ترین زخم‌ها را بر روح و روان معصومیت می‌زند.

مبارزه با کودک آزاری باید شامل مبارزه با

انجمن روان‌شناسی آمریکا آزار روان‌شناختی یا عاطفی را به‌عنوان «اعمال غیرتصادفی کلامی یا نمادین توسط والدین یا مراقب کودک که تا حدودی بالقوه قابلیت ایجاد آسیب روانی یا بالفعل منجر به آسیب روانی قابل‌توجهی به کودک می‌شود» تعریف می‌کند (Black 423)

تمام انواع آزارها برای از بین بردن کودک از درون و بیرون طراحی شده‌اند. کودکان معصوم نمی‌توانند از خود دفاع کنند. جامعه باید با دشمنی که در پی ویرانی بی‌گناه‌ترین انسان‌هاست بصورت جدی مقابله کند. هر کودکی که نابود می‌شود، امتیازی برای روح شیطانی بزه‌کاران و نظام شیطانی‌شان که به اشکال و انحای مختلف در میان انسان‌ها وجود دارد، خواهد بود. برخی خود را به عنوان هنجارهای اجتماعی نشان می‌دهند و به افراد با هر پیشینه‌ای را آزادانه در معرض انواع مختلف انرژی منفی قرار می‌دهد. برخی به شکل پورنوگرافی، مواد مخدر، همجنس‌گرایی، امیال غیرطبیعی که مردم را از جوهر و ذات الهی که متمایز کننده قلمرو انسانی از قلمرو حیوانات است، جدا می‌کنند. در غیر این صورت، عواقب سنگین خواهد بود، و تعداد ارواح از دست رفته بی‌شمار خواهد بود. خداوند هر یک از ما را به خاطر این فاجعه بازخواست خواهد کرد. ما که علم و حکمت داریم این مبارزه با شر را تا آخرین روزهای زندگی به عهده داریم. هزاران سال طول کشیده است تا ما با این واقعیت «عادی» آشنا شویم. پر واضح است که به بیداری توده‌های مردم برای رسیدن به مقام انسانی و برای رفع مشکل و تلاش روز افزون برای نجات فرزندانمان نیاز است. این آزار ممکن است به شکلی نامحسوس شروع شود و به شکنجه‌ای آشکار برای یک کودک بی‌پناه تبدیل شده است. همه ما باید هوشیار باشیم و

علائم را آگاهانه شناسایی کنیم و قبل از تشدید آن‌ها مداخله کنیم.

اغلب، سوء استفاده عاطفی الگوی رفتاری است که در طول زمان باعث آسیب می‌شود. آزار روانی و عاطفی می‌تواند شامل طرد کردن یا نادیده گرفتن کودک، گفتن به کودک که او ناخواسته است یا دوست داشتنی نیست، کم علاقه نشان دادن به کودک، عدم ابراز یا بازگرداندن محبت، گوش ندادن به کودک، عدم توجه به احساسات کودک و تایید نکردن احساسات او، زیر پا گذاشتن قول‌ها و عدم انجام وعده‌ها، قطع کردن حرف کودک در حین مکالمه، شرم‌دهی و خجالت زده یا تحقیر کردن، نسبت دادن القاب و نام‌های نامناسب به کودک، انتقاد کردن، تحقیر کردن، تصغیر کردن، سرزنش کردن، تمسخر کردن، ملامت کردن، استفاده از زبان یا اقدامی که هدفش آسیب زدن به احساس ارزشمند بودن کودک، ترساندن کودک، متهم کردن کودک، سرزنش کردن کودک، توهین کردن به کودک، تنبیه کردن، تهمت زدن، جیغ زدن، داد و فریاد زدن بر او، کودک را گوشه‌گیر کردن و او را عزلت کشاندن، دور نگه داشتن کودک از همسالان و فعالیت‌های مثبت، محدود کردن حرکت و فعالیت کودک در یک منطقه کوچک، ممنوع کردن بازی کودک با سایر مشوق‌ها و وسایل بازی‌ها و تجارب انگیزشی، فاسد کردن کودک، درگیر کردن کودک در اعمال مجرمانه، گفتن دروغ به کودک برای توجیه اعمال یا عقاید خود، تشویق کردن کودک به رفتار نادرست، باشد. تصور می‌شود که چنین اعمالی را نمی‌شود چیزی به جز حملات شیطانی جنایتکارانه به کودکان بی‌گناه تلقی کرد، زیرا که شیطانی بودن چنین حملاتی حاصل روحی پلید و شیطانی و روانی نژد و بیمار است. ما به عنوان انسان‌های روشنفکر نباید از این قضایا به سادگی عبور کنیم و هشیاری خود را همیشه برای رصد و تقابل با این پدیده شیطانی حفظ کنیم و ضمن مراقبت از خویش در همان ابتدای آغاز انحراف، آماده عمل و مقابله با چنین شرارتی باشیم. احاد افراد جامعه از قبیل معلمان، والدین، همسایه‌ها، روحانیون، پزشکان، اعضای خانواده، پدر بزرگ‌ها و مادر بزرگ‌ها و دیگران باید همیشه به نشانه‌هایی که کودکان و فرزندانمان به ایشان فریاد می‌زنند واکنش نشان داده و به کمک

بزرگترهاست تا او را درک کرده، به کمک کودک بیایند و او را از درد و محنتش برهانند. نشانه‌های آزار جسمی در کودک مانند هر گونه جراحت و زخم به کودک می‌تواند فیزیکی باشد. زخم‌ها و آسیب‌ها می‌توانند شامل صدمات قابل مشاهده و شدید، زخم‌های در مراحل مختلف بهبودی و در سطوح مختلف بدن، یا هرگونه علائم قابل مشاهده قابل تفسیر یا غیر قابل تفسیری باشند که در مواردی حتی معنی مشخصی هم ندارند. علائم سوء استفاده و آزار می‌تواند خود را به صورت شکل متمایز، فراوانی، زمان و سابقه صدمات و پرخاشگری رفتاری نسبت به همسالان، حیوانات خانگی و سایر حیوانات نشان دهد. در واقع، قربانیان می‌توانند ترس از والدین یا دیگر بزرگسالان را به طور کلی ابراز کنند. ترس، گوشه‌گیری، افسردگی، اضطراب، کابوس‌های شبانه، بی‌خوابی، گزارش‌های آسیب‌دیدگی، انضباط شدید، ناپختگی، ناپخته رفتار کردن، افراط‌های عاطفی، رفتار یا نگرش‌های خود تخریبی فقط برخی از علائمی هستند که نشان می‌دهد کودک قربانی سوء استفاده و آزار است. برخی از نشانه‌های دیگر عبارتند از: پوشیدن لباس آستین بلند در خارج از فصل سرد سال برای پوشاندن و پنهان کردن علائم و نشانه‌های زخم‌ها و آسیب‌ها توسط کودک قربانی سوء استفاده قرار گرفته است. دیگران فریاد خود را برای درخواست کمک به روش‌های خلاقانه‌تری مانند بهره‌برداری از مضامین خشونت‌آمیز در فانتزی، هنر و تعاملات اجتماعی ابراز می‌کنند.

یکی از فراگیرترین و ویرانگرترین آزارها برای کودک، سوء استفاده جنسی و انحراف است. انحراف جنسی مخرب‌ترین اثر را بر ذهن و روح کودک می‌گذارد. کودکان ممکن است با گذر زمان و بزرگتر شدن بر زخم‌ها و ترس‌های فیزیکی غلبه کنند، اما هرگز نمی‌توانند از وحشت و اثرات غیرانسانی سوء استفاده جنسی توسط کسانی که نفوذ و قدرت خود را بر کودک برای ارضای تمایلات حیوانی خود تحمیل می‌کنند فرار کنند. آزار جنسی شاید کشیف‌ترین و وحشیانه‌ترین آزار روح و روان یک کودک معصوم باشد. اتحاد دو روح یک امر و

آنها بشتابند. اینکه از ترس انتقام یا مشکلات قانونی درگیر چنین موضوعی نشویم یا به کمک کودکان نشتابیم بزدلانه است. ما باید خودمان را به جای کودکان معصوم بی‌دفاع قرار دهیم تا بتوانیم عمق جنایت را بفهمیم و وارد عمل شویم.

برخی از نشانه‌های سوء استفاده عاطفی در کودکان فیزیکی هستند که عبارتند از تاخیر در رشد و نمو جسمی، شب ادراری و خیس کردن تخت‌خواب و شلوار، اختلالات گفتاری، مشکلات سلامتی مانند ایجاد زخم، اختلالات پوستی، چاقی و نوسان وزن؛ بعضی از نشانه‌های سوء استفاده عاطفی در کودکان رفتاری هستند مانند عاداتی چون مکیدن، گازگرفتن، تکان دادن، اختلالات یادگیری و تاخیر در رشد و نمو، سازگاری بیش از حد یا بروز رفتارهای شدید تدافعی، بروز احساسات شدید، پرخاشگری و داشتن حالت تهاجمی، گوشه‌گیری، اضطراب، ترس و فوبیا، اختلالات خواب، رفتارهای مخرب و ضداجتماعی مانند خشونت، ظلم، اعمال خرابکارانه، دزدی، تقلب، دروغگویی و افکار و رفتارهای منجر به خودکشی. این واقعیت بسیار مهم است که رفتارهای نامناسب در کودکان را به عنوان عادی فرض نکنیم و آن را با رفتارهای بزرگسالان که کاملاً رشد یافته و آگاه هستند اشتباه نکنیم. از آنجایی که کودکان معصوم هستند، از این رو تنها با تقلید و نه با اراده آگاهانه رفتار نامناسب از خود نشان می‌دهند. ذهن آن‌ها برای درک درست و نادرست مانند ذهن جوانان یا بزرگسالان به طور کامل رشد نکرده است. عاقلانه است که این رفتارها را به عنوان یک فریاد خاموش استمدادی تفسیر کنیم. این فریاد آشکار کمک برای جلب توجه

برنامه‌ریزی الهی است که فقط با رضایت خداوند مجاز است. این جنایت نه تنها یک عمل ناپسند است، بلکه گناهی است که مرتکب‌کننده آن را از دایره انسانیت خارج می‌کند، انسانیت لطفی است که خداوند به انسان‌ها عنایت کرده است. چنین جنایتی، بی‌شک، ظلمی نسبت به خود، به دیگران و به خود خداست. زیرا که تجویز و فرصتی که خداوند باری و تعالی جهت لذت حلال و تولید نسل بشر به انسان داده است چنین سبوعانه و وحشیانه به عنوان گناه و جرمی و جنایتی تحقیرآمیز و منحرفانه علیه کودکان معصوم صورت می‌پذیرد، نفرت‌انگیز و مشمئز کننده است.

در واقع، سوء استفاده جنسی زمانی رخ می‌دهد که یک بزرگسال از کودک برای مقاصد جنسی استفاده کند یا کودک را درگیر اعمال جنسی کند. سوء استفاده جنسی همچنین شامل مواردی است که کودک بزرگتر یا قدرتمندتر از کودک دیگری برای ارضای جنسی یا فروکش کردن هیجان جنسی استفاده می‌کند. سوء استفاده جنسی از کودکان آزار غیر تماسی، وادار کردن کودک به مشاهده یک عمل جنسی، نمایش دادن یا نشان دادن اندام‌های جنسی به کودک، صحبت‌های جنسی نامناسب، سوء استفاده و آزار لمسی، نوازش و رابطه جنسی دهانی، دخول، وادار کردن کودکان به انجام یک عمل جنسی، استثمار، تن‌فروشی کودکان و پورنوگرافی کودکان را در بر می‌گیرد.

ما به عنوان بزرگسالان عاقل و بالغ منطقی باید دائماً از علائم و نشانه‌های چنین آزاری در کودکانی که از این عذاب رنج می‌برند، آگاه باشیم. همچنین باید آماده مقابله با عامل جنایت و تحویل او برای مجازات به مقامات باشیم. ما

باید حاضر باشیم بدون هیچ شک و ترزلی برای دفاع از یک کودک آسیب دیده وارد عمل شویم. گاهی اوقات ما تنها دفاعی هستیم که آن‌ها دارند. اگر از ترس عواقب برخورد با چنین مواردی خودداری کنیم، ما نیز در اشاعه چنین جنایت‌هایی شریک و مقصر خواهیم بود. حتی ممکن است با اقدامی انسانی و شجاعانه و مسئولانه یک کودک را از این عذابی واقعی دردناک نجات دهیم.

در خصوص نشانه‌های سوء استفاده جنسی در کودک می‌توان به مواردی از قبیل اشکال در نشستن، راه رفتن، مشکلات روده و قضای حاجت، پاره شدن یا لک شدن یا خونی شدن لباس‌های زیر، خونریزی، کبودی، درد، تورم، خارش ناحیه تناسلی، عفونت‌های مکرر مجاری ادراری یا عفونت‌های قارچی، هرگونه عفونت‌های جنسی یا بیماری منتقل شده یا علائم مرتبط؛ و نشانه‌های رفتاری آزار جنسی در کودکان مانند گوشه‌گیری، افسردگی، اضطراب، اختلالات خوردن، مشغولیت به بدن خود، پرخاشگری و تهاجم، بزهکاری، روابط ضعیف با همسالان، کم بودن یا نداشتن عزت نفس و داشتن تصویر ضعیف از خود، مراقبت ضعیف از خود، عدم اعتماد به نفس، غیبت ناگهانی، ضعف عملکرد درسی و افت تحصیلی، سوء مصرف مواد، فرار کردن، بی‌احتیاطی، اقدام به خودکشی، اختلال خواب، ترس از خواب، کابوس دیدن، خیس شدن در رختخواب و شب‌ادراری، بروز دادن رفتارهای جنسی، خودارضایی بیش از حد، رفتارهای تسکین‌دهنده غیرمعمول یا تکراری، رفتار یا داشتن دانش جنسی پیشرفته یا غیرطبیعی اشاره کرد. بسیار حیاتی است که جامعه از بهانه تراشی و توجیه کردن بزهکاری بزرگسالانی که مرتکب چنین جنایاتی علیه کودکان و علیه خود بشریت می‌شوند دست بردارد. بسیاری از آن‌ها ممکن است انگیزه‌هایی باشند که توسط افراد صالح و نیکوکار که سعی می‌کنند با تمرکز بر علت، تأثیر را به حداقل برسانند، توضیح داده شده است. در چنین موقعیت‌هایی چنین رفتارهای سادیستی هیچ توجیه قابل قبول عادی سازی وجود ندارد. همه این گونه اعمال جرم است و باید با آن‌ها برخورد شود.

مسیرهای واکرا؛ مقایسه برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان و سایر دانشگاه‌های ایران و جهان

دکتر مژگان سلیمانی

عضو هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان - پردیس نسیم تهران

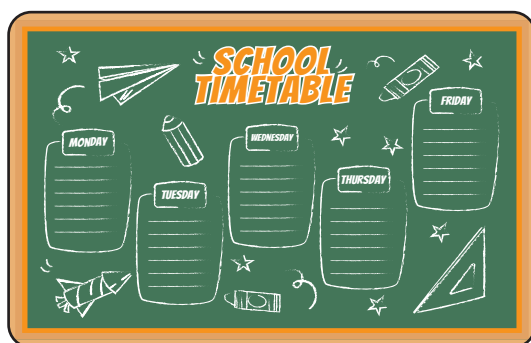
دکتر هانف حمداللهی

کارشناس مسئول مدیریت امور بین الملل دانشگاه فرهنگیان

مقدمه

از حیث مدت قابل مقایسه با استانداردهای جهانی‌اند و نه از نظر عمق تجربه عملی. در عمل، بسیاری از دانشجومعلمین بخش کارورزی را با حضور محدود در مدارس، و اغلب صرف مشاهده یا ایفای نقش تدریس نمادین سپری می‌کنند؛ به طور مثال، برخی دانشجویان طی چهار سال تحصیل ممکن است کمتر از ۵۰ ساعت تجربه عملی واقعی تدریس داشته باشند، بخش عمده‌ای نیز به کمک معلمان باتجربه یا صرفاً تماشاگری در کلاس سپری شود. این حجم اندک تجربه، نه امکان مواجهه با موقعیت‌های تربیتی غیرمنتظره، به ویژه رفتارهای دشوار دانش‌آموزان، را فراهم می‌سازد و نه مهارت مدیریت کلاس واقعی، تعامل با والدین یا استفاده از ابزارها و فناوری‌های جدید آموزشی را به ارزشی معنادار بدل می‌کند.

نظام آموزش عالی ایران تنوع زیادی دارد و طیف گسترده‌ای از دانشگاه‌ها به نیازهای دانشجویان پاسخ می‌دهند؛ از دانشگاه‌های پژوهش‌محور گرفته تا مؤسسات فنی و تخصصی. دانشگاه فرهنگیان با تمرکز بر آموزش معلمان آینده، نقش اساسی در ساختار تربیت معلم کشور دارد. اما با تغییرات جهانی و تحولات نظام‌های آموزشی، برنامه درسی این دانشگاه و تفاوت‌هایش با سایر دانشگاه‌های ایران و با نمونه‌های موفق جهانی، شایسته بررسی مجدد است. در این مقاله، با نگاه به ابعاد متنوع، تلاش می‌شود تا نقاط قوت و ضعف هر نظام و فرصت‌های تقویت برنامه درسی تربیت معلم در ایران آشکار گردد.

تأکید نظری و عملی

این در حالی است که دانشگاه‌های پیشرو جهان، از همان سال نخست دانشجویان را وارد مدارس وابسته به دانشگاه یا مدارس مشارکتی می‌کنند. به عنوان نمونه، در فنلاند دانشجویان معمولاً بیش از ۱۰۰۰ ساعت کارورزی دارند که مستلزم حضور فعال در تدریس، شرکت در جلسات مدرسه، تحلیل موقعیت‌های حرفه‌ای با استاد راهنما و ارزیابی کیفیت تدریس آنها از سوی معلمان باسابقه و خود دانش‌آموزان است. حتی در برخی ایالت‌های استرالیا، به دانشجویان

یکی از برجسته‌ترین تفاوت‌های بین برنامه‌های ددر تربیت معلم ایران، چه در دانشگاه فرهنگیان به عنوان مرجع اصلی جذب و آموزش معلمان آینده و چه در رشته‌های علوم تربیتی یا روان‌شناسی و حتی برخی شاخه‌های میان‌رشته‌ای دانشگاه‌های دیگر کشور، محوریت محتوایی با دانش نظری و محفوظات است. سرفصل‌های مصوب وزارت علوم و آموزش و پرورش، عمدتاً حول اصول تعلیم و تربیت، فلسفه آموزش، مبانی روان‌شناسی یادگیری و روش‌های تدریس تدوین شده‌اند و واحدها و ساعت‌های مقرر کارورزی، اغلب نه

معلمی فرصت داده می‌شود به طور مستقل بخشی از واحد درسی هفتگی را تدریس کرده، با دانش‌آموزان به گفتگو بنشینند، و در جلسات برنامه‌ریزی یا شورای مدرسه مشارکت نمایند. بر این اساس، انتقال دانش نظری به کنش واقعی، تبدیل محفوظات به مهارت عمل، و مواجهه با فرهنگ مدرسه، سنگ بنای آماده‌سازی حرفه‌ای آنها می‌شود.

در مقایسه، نظام فعلی ایران نیازمند گسترش عمق و گستره کارورزی، تعریف نقش‌های عملی پویاتر برای دانشجویان و همچنین نهادینه‌سازی بازخورد دائمی و هدفمند از سوی معلمان باسابقه و اساتید است تا فارغ‌التحصیلان سرفصل‌ها را نه تنها بدانند، بلکه بتوانند آنها را در میدان عمل به‌درستی اجرا کنند.

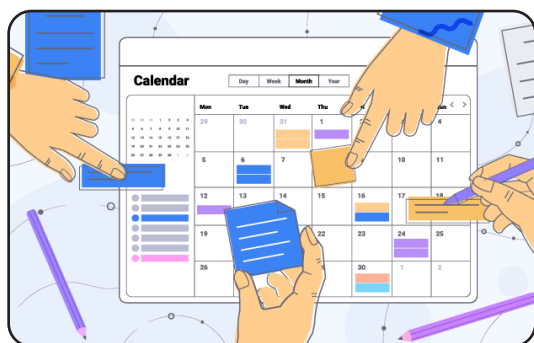
روش‌های سنجش و ارزیابی

در سنت رایج تربیت معلم در ایران، روش‌های سنجش و ارزشیابی دانشجومعلمان غالباً به امتحانات کتبی پایان‌ترم، آزمون‌های تئوریک میان‌ترم، ارزیابی پایان‌نامه یا پروژه‌های نظری و گاهی ارائه‌های کلاسی محدود می‌شود. حتی در بخش کارورزی، ارزیابی‌ها معمولاً شامل گزارشی از فعالیت کلی یا حضور و غیاب، و نهایتاً اجرای یک یا دو تدریس نمونه در حضور استاد یا معلم باسابقه است. این فرآیند گرچه بر ارزیابی دانش و استخراج حفظیات تأکید دارد، اما ارزشیابی مبتنی بر شواهد عینی تدریس، بازخورد دانش‌آموزان، حل موقعیت‌های واقعی کلاس درس و ارزیابی پرتفولیو (نمونه‌کار حرفه‌ای) کمتر دیده می‌شود. همین رویکرد موجب می‌گردد برخی دانش‌آموختگان حتی با وجود نمرات درخشان، در نخستین سال‌های تدریس، اعتمادبه‌نفس و تسلط لازم بر کلاس را نداشته باشند و مهارت تدریس کاربردی را از طریق آزمون و خطا، نه راهبری نظام‌مند، یاد بگیرند.

در نظام‌های جهانی اما سنجش دانشجوی تربیت معلم یک فرآیند چندوجهی است. دانشجو باید پرتفولیویی از مستندات واقعی خود، از جمله طرح درس‌های اجرایی، فیلم تدریس، نمونه تحلیل رفتار دانش‌آموزان و بازخوردهای کتبی والدین و هم‌تایان، گردآوری و تحلیل کند.

به علاوه، ارزیابی با شرکت فعال در پروژه‌های حل مسئله تربیتی، ایفای نقش در موقعیت‌های شبیه‌سازی‌شده و بیان نقد و خودارزیابی برنامه درسی صورت می‌گیرد. در بسیاری از مدارس استرالیا و آمریکا، ارزیابی موفق کارورزی نه تنها شرط فارغ‌التحصیلی که حتی شرط صدور گواهی صلاحیت حرفه‌ای نیز هست. این شیوه‌ها فارغ‌التحصیل را برای ورود حرفه‌ای، نقادانه و مطمئن‌تر به شغل معلمی مهیا می‌کند.

تغییر این وضعیت در ایران جز با تعریف ارزشیابی‌های ترکیبی، تدارک زمینه اجرای تدریس واقعی، پشتیبانی عملی از پروژه‌های نوآورانه و استفاده از فناوری‌های نوین در سنجش تدریس امکان‌پذیر نخواهد بود؛ رویه‌ای که می‌تواند تضمین کند دانش‌آموخته به سطحی از شایستگی چندبعدی برسد.

مهارت‌های نرم و کلیدی

در تدوین و اجرای برنامه‌های تربیت معلم در ایران، گرچه ارزش‌هایی چون تعهد اخلاقی، انگیزه خدمت و دانش محتوایی نقش بنیادین دارند، اما رشد مهارت‌های نرم مانند مدیریت هیجانات کلاس، مهارت ارتباط با اولیا و دانش‌آموزان، تیمی مؤثر، تفکر انتقادی، مهارت حل تعارض و انعطاف‌پذیری در برابر موقعیت‌های چندوجهی -کمتر در قالب درس یا کارگاه اجباری، ساختارمند و قابل سنجش مشاهده می‌شود. برنامه‌های مرتبط -در صورت وجود- به شکل فوق برنامه یا کارگاه‌های پراکنده و گاه بدون ساختار علمی، در حاشیه برنامه درسی برگزار می‌شوند و نقشی کلیدی در ارزیابی نهایی یا مسیر ارتقای حرفه‌ای ایفا نمی‌کنند. از طرفی، فقدان کارورزی‌های عمیق نیز فرصت تمرین این مهارت‌ها را محدودتر می‌سازد؛ بنابراین، معلمی که به کلاس واقعی وارد می‌شود، ممکن

حوزه‌های میان‌رشته‌ای نظیر فناوری آموزشی، سیاست‌گذاری تربیتی، آموزش میان‌فرهنگی یا مدیریت آموزشی، سبب منحصر به خود را انتخاب کند. حتی این امکان وجود دارد که دانشجو با توجه به شرایط شغلی آینده، مسیر مطالعاتی خود را تغییر داده یا کامل‌تر نماید. این تنوع، باعث افزایش انگیزه یادگیری، تربیت معلمانی توانمند برای پاسخ به نیازهای متغیر مدارس و جذب علاقه‌مندان به حوزه‌های جدید آموزشی خواهد شد.

حرکت به سوی چنین انعطافی در نظام تربیت معلم ایران، نیازمند بازنگری جدی در ساختار برنامه درسی، افزایش واحدهای انتخابی و فراهم ساختن مسیرهای میان‌رشته‌ای بر اساس تحولات روز و تقاضای واقعی مدارس است.

پیوند پژوهش و فناوری با آموزش

گرچه انجام پژوهش و پروژه تحقیقاتی عنصری مهم در برنامه تربیت معلم ایران است، شیوه اجرا و محتوای آن اغلب بر مطالعات نظری، مقالات کتابخانه‌ای، یا پژوهش‌های کم‌عمق مبتنی است و چندان ربطی به حل مسائل عملی مدارس، تحلیل داده‌های واقعی آموزشی یا به کارگیری فناوری روز در آموزش ندارد. در بعضی موارد، فرصت‌های تولید محتوای دیجیتال، آموزش ترکیبی (blended learning)، یا بهره‌گیری از ابزارهای هوشمند آموزشی عمدتاً به شکل کارگاه‌های فوق‌برنامه یا محدودی واحد اختیاری برگزار می‌شوند. کمتر پیش می‌آید دانشجومعلم فرصت عملی تدریس در فضای مجازی، ارزیابی اثربخشی فناوری‌های آموزشی یا مشارکت در پروژه‌های اقدام‌پژوهی در محیط واقعی مدارس را داشته باشد.

در مقابل، دانشگاه‌ها و مراکز تربیت معلم برتر دنیا پیوند خلاقانه و عمیقی میان پژوهش،

است هنوز تجربه عملی مدیریت بحران کلاسی، گفتگوی سازنده با والدین یا هدایت کار گروهی دانش‌آموزان را کسب نکرده باشد.

در سوی دیگر، دانشگاه‌های برتر دنیا لزوم تربیت معلم برای جهانی پیچیده و متکثر را پذیرفته‌اند و مهارت‌های نرم را ستون اصلی شایستگی حرفه‌ای معلم می‌دانند. به عنوان مثال، در دوره‌های تربیت معلم استرالیا و کانادا، دانشجویان ملزم به گذراندن کارگاه‌های رسمی مدیریت هیجانی، مشاوره و مذاکره با اولیا، تکنیک‌های بازخورد مؤثر، ایفای نقش به صورت گروهی و مشارکت در پروژه‌های تعامل اجتماعی هستند. ارزیابی تطبیقی، شامل بازخورد پیوسته از استاد راهنما و هم‌تایان، آموزش تحلیل موقعیت‌های بحرانی و تمرین عملی این مهارت‌ها، باعث ارتقای رزومه حرفه‌ای و شغلی آنان می‌شود. پیاده‌سازی این تجربه در ایران مستلزم گنجاندن مهارت‌های نرم در هسته درسی، الزام ارزیابی عملی و تامین کارورزی‌های متنوع و هدایت‌شده است.

انعطاف‌پذیری و انتخاب‌پذیری

ساختار برنامه‌های تربیت معلم در ایران، با تمرکز بر سرفصل‌های ثابت و یکنواخت و تعداد حداقلی واحد اختیاری، فرصت چندانی برای شخصی‌سازی یادگیری و تخصص‌یابی در زمینه‌های نوین یا علاقه‌مندی‌های فردی دانشجو باقی نمی‌گذارد. دانشجو تقریباً از ابتدای ورود تا پایان تحصیل، باید واحدهای مشابه و از پیش تعیین‌شده‌ای را بگذراند و امکان انتخاب موضوعات میان‌رشته‌ای، گرایش‌های جدید (مانند آموزش تلفیقی، آموزش کودکان با نیاز ویژه، یا بهره‌گیری از فناوری‌های نوین آموزشی)، یا حتی تغییر مسیر تحصیلی، به حداقل رسیده است و اغلب موانع اداری و ساختاری دارد. چنین رویکردی به تک‌بعدی شدن شایستگی معلم آینده انجامیده و مانع بروز خلاقیت، نوآوری و انگیزه مشارکت فعال در تصمیم‌گیری‌های آموزشی می‌شود.

در دانشگاه‌های موفق جهان - برای نمونه، در بعضی از ایالت‌های آلمان یا کشورهای اسکانديناوی - برنامه‌ها ماژولار و منعطف طراحی شده‌اند؛ دانشجو می‌تواند از میان گرایش‌های تخصصی، دروس اختیاری،

در سمینارها و کارگاه‌های تخصصی استمرار دارد. این شبکه حمایتی، نقشی بنیادین در رضایت شغلی، تثبیت حرفه‌ای و رشد پایدار معلم ایفا می‌کند.

توسعه نظام‌های حمایتی در ایران نیازمند تعریف کارآمد منتورینگ، پشتیبانی روانی و تجهیز زیرساخت‌های ارتباطی و شبکه‌سازی حرفه‌ای معلمان از زمان دانشجویی تا سال‌های اولیه تدریس است تا سرمایه انسانی نظام تعلیم و تربیت حفظ و تقویت شود.

جمع‌بندی و راهکار

ارزیابی عمیق وضعیت تربیت معلم در ایران نشان می‌دهد گرچه زیرساخت علمی و انگیزه نظری مطلوبی در دانشگاه‌ها وجود دارد، اما چالش‌هایی چون ضعف تجربه عملی و کارورزی مؤثر، سنجش‌های محدود به محفوظات، کم‌رنگ بودن مهارت‌های نرم و حمایت چندلایه، ضعف پیوند پژوهش و فناوری با آموزش، عدم انعطاف و شخصی‌سازی یادگیری و نبود افق چندفرهنگی و جهانی موجب شده‌اند فارغ‌التحصیلان با نقص‌هایی جدی وارد دنیای حرفه‌ای شوند. رفع این چالش‌ها محتاج بازنگری برنامه‌های درسی، افزایش و ارتقای کیفیت کارورزی، ادغام مهارت‌های نرم در هسته برنامه، تنوع در انتخاب مسیر تحصیلی، تقویت پیوند آموزش و فناوری، و ایجاد شبکه‌های حمایتی حرفه‌ای و روانی برای معلمان جوان است. بهره‌گیری تطبیقی و هوشمندانه از تجارب جهانی و تعبیه استانداردهای جهانی در قالب ویژه بوم ایران، مسیر تحول در تربیت معلم و ارتقای نظام آموزش کشور را هموار خواهد کرد.

فناوری و آموزش برقرار کرده‌اند. از سال‌های نخست تحصیل، دانشجویان با جمع‌آوری داده‌های واقعی کلاس، تحلیل وضعیت آموزش و اجرای پروژه‌های پژوهش‌محور برای بهبود عملکرد خود و دیگران، پیوند داده‌ها با عمل را یاد می‌گیرند. استفاده پیشرفته از سیستم‌های مدیریت یادگیری (LMS)، تولید و تحلیل محتوای چندرسانه‌ای، اجرای تدریس آنلاین و پیگیری اقدامات پژوهشی جهت ارتقای کیفیت تدریس بخشی جدانشدنی از تحصیل است و ارزیابی واقعی عملکرد دانشجویان از مسیر این فعالیت‌ها انجام می‌گیرد.

پیشرفت در این بخش در نظام تربیت معلم ایران مستلزم بازنگری چشمگیر در ارتباط آموزش و پژوهش با نیازهای واقعی مدارس، تجهیز دانشجویان به فناوری‌های روز و فرهنگ پژوهش عملی در بستر تدریس است.

حمایت حرفه‌ای و روانی از دانشجویان

در ساختار دانشگاهی ایران، فارغ از دانشگاه مبدأ، حمایت حرفه‌ای و روانی از دانشجویان معلمان، عموماً به امور مشاوره تحصیلی یا کارگاه‌های مهارت زندگی محدود شده است. فرآیندی نظام‌یافته و مداوم برای هدایت شغلی، منتورینگ تخصصی، ایجاد شبکه پشتیبان حرفه‌ای و پیگیری وضعیت معلم جوان پس از ورود به مدرسه کمتر وجود دارد. این ضعف، به‌ویژه در سال‌های ابتدایی معلمی که فشار روانی و خطر فرسودگی شغلی بالاست، به کاهش اعتماد به نفس و انگیزه خدمت منجر می‌شود. فارغ‌التحصیلان ممکن است در صورت بروز چالش‌های رفتاری یا افت تحصیلی، پشتوانه‌ای برای بازنگری عملکرد یا حل بحران‌های حرفه‌ای نداشته باشند.

در کشورهای موفق، هر دانشجویان از ابتدای ورود به دانشگاه تا پایان سال‌های نخست شغل، توسط گروهی از استادان راهنما، معلمان باسابقه و کارشناسان روان‌شناسی تربیتی به‌طور فردی و گروهی پشتیبانی می‌شود. راهبری شغلی، جلسات بازخورد حرفه‌ای، عضویت در شبکه فارغ‌التحصیلان و مشارکت

بررسی تطبیقی برنامه درسی (غرض‌دست ۲)

تریت معلمان فناور، در کشورهای منتخب؛ پیشنهاد کاربردی برای دانشگاه فرهنگیان

دکتر حمیدرضا مشهدی

عضو هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان قزوین - پردیس شهید رجایی

برای بهبود بخشیدن به وضعیت برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان در ایران انجام شده است. در میان اهداف کشورهای مورد مطالعه در تربیت معلم آن دسته از اهداف که با موضوع تربیت معلم فناور مرتبط است استخراج و در نهایت در قالب جدول زیر نشان داده شده است

این مطالعه با توجه به پیشرو بودن کشورهای انگلستان، فنلاند، آمریکا و مالزی* در زمینه انجام دادن اصلاحات در تربیت معلم با هدف شناسایی ویژگی‌های عنصر هدف در برنامه درسی* مراکز تربیت معلم این کشورها برای تربیت معلمان فناور و ارائه پیشنهاداتی کاربردی

ویژگی‌های اهداف برنامه درسی معلم فناور در کشورهای مورد مقایسه

نام کشور	اهداف
مالزی	۱- افزایش سواد اطلاعاتی معلمان، ۲- توسعه حرفه‌ای معلمان از طریق فناوری اطلاعات و ارتباطات، ۳- افزایش دانش و مهارت معلمان در استفاده از فناوری‌های روز در ارزشیابی، تدریس و مدیریت کلاس درس، ۴- مهارت یافتن معلمان در ساخت و اجرای نرم افزارهای آموزشی تخصصی، ۵- افزایش مهارت و درک استفاده از فناوری به منظور تدریس کارآمد در مدارس، ۶- ایجاد نوآوری در تدریس و یادگیری با کمک فناوری، ۷- آشنایی معلمان با راهبردها و رویکردهای جدید آموزشی، ۸- آموزش معلمان در راستای استفاده موثر از همه امکانات آموزشی سنتی و جدید
فنلاند	۱- تاکید بر استفاده معلمان از فناوری اطلاعات و ارتباطات در راستای استراتژی ملی فناوری ۲- بهبود برنامه‌های درسی مدرسه - محور مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات، ۳- گسترش استفاده از فناوری در راستای افزایش یادگیری و انگیزش فراگیران، ۴- افزایش مهارت و تجربه معلمان در استفاده از فناوری، ۵- افزایش استقلال در یادگیری فراگیران، ۶- مهارت یافتن معلمان در استفاده از فناوری‌های جدید، ۷- افزایش قابلیت فناورانه معلمان در راستای پروژه «فراتر از کتاب های درسی»، ۸- پرورش فراگیران فعال در جامعه اطلاعاتی، ۹- تلفیق فناوری اطلاعات و ارتباطات در برنامه درسی در راستای طرح «انسان بودن و فناوری»، ۱۰- ارتقاء نوآوری‌های اجتماعی از طریق فناوری اطلاعات و ارتباطات
انگلستان	۱- توسعه حرفه‌ای معلمان از طریق فناوری، ۲- توسعه نقش فناوری در تدریس و یادگیری، ۳- توسعه نقش فناوری در برنامه ریزی درسی و مدیریت کلاس در معلمان، ۴- پرورش مهارت و ایده ساخت انواع نرم افزارها و مواد آموزشی کلاسی، ۵- مجهز ساختن معلمان تفکرات و مهارت‌های مواجهه با تغییرات سریع فناوری، ۶- تلفیق فناوری اطلاعات و ارتباطات با آموزش مدرسه‌ای، ۷- برخورد خلاقانه و انتقادی با فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطاتی، ۸- درک اهمیت اقتصادی و سیاسی فناوری در آموزش، ۹- ارتقاء دانش نظری و فنی علوم و فناوری‌های نوین، ۱۰- ارتقای توان علمی و پژوهشی معلمان با کمک فناوری، ۱۱- توانمند ساختن معلمان در استفاده از فناوری از کودکان تا متوسطه
آمریکا	۱- توسعه دانش و مهارت کار با فناوری‌های نوین، ۲- توانایی طراحی و بهره برداری از انواع نرم افزارهای آموزشی، ۳- افزایش دانش و تجربه معلمان در استفاده از اینترنت در کلاس درس ۴- آماده ساختن معلمان برای ارائه دروس به صورت مجازی، ۵- توسعه مهارت‌های حرفه‌ای و اخلاقی معلمان، ۶- افزایش سواد اطلاعاتی و فناوری معلمان در همه مقاطع، ۷- توسعه مهارت‌های برنامه ریزی و مدیریتی معلمان با کمک فناوری‌های نوین، ۸- ارتقاء دانش و مهارت ساخت نرم افزارها و مواد آموزشی مورد نیاز در کلاس درس

چه تشابهات و تفاوت‌هایی در اهداف برنامه‌های درسی تربیت معلم کشورهای مورد مطالعه برای تربیت معلمان فناور وجود دارد؟

الف) شباهت‌ها

همه کشورها در پی توسعه مهارت‌های فاوا هستند و در کنار توسعه مهارت‌ها، تلاش برای تقویت نگرش مثبت در مورد فاوا از جمله اهداف این کشورهاست. کشورهای ذکر شده بهبود بخشیدن به کیفیت تربیت معلم را به عنوان هدف کلی ذکر کرده و بهره‌مندی از فاوا را در این حوزه، از جمله اهداف خود تعیین نموده‌اند. همه کشورهای ذکر شده در اهداف خود به توسعه فاوا مبتنی بر تعریف از نقش جدید معلم تاکید دارند

ب) تفاوت‌ها

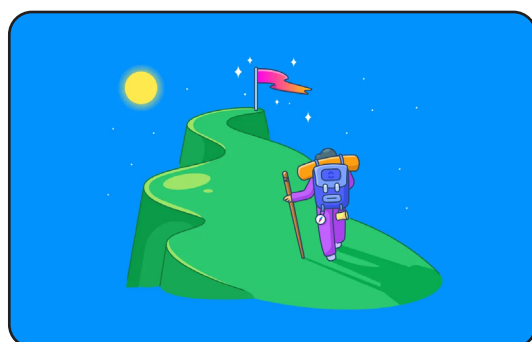
سه کشور انگلستان، آمریکا و فنلاند اقدام به تدوین استانداردها در خصوص صلاحیت‌های فناوری معلمان نموده‌اند. حتی برای این کار موسساتی تاسیس شده‌اند که تدوین استانداردها را به عهده دارند. اما در کشور مالزی اهداف در قالب صلاحیت‌ها و توانایی‌های کلی مطرح شده است. دو کشور آمریکا و فنلاند موضوع تلفیق فاوا را در اهداف برنامه درسی خود گنجانده‌اند و برای این منظور طرح‌ها و ویژه در نظر گرفته‌اند که از آن جمله می‌توان به طرح «انسان بودن و فناوری» در فنلاند اشاره کرد. همچنین در اهداف برنامه

درسی کشور انگلستان آماده ساختن دانش آموزان برای مشارکت در تغییرات سریع تکنولوژیکی نیز به چشم می‌خورد.

پیشنهاد:

۱) تدوین صلاحیت‌های فناوری دانش‌آموختگان دانشگاه فرهنگیان

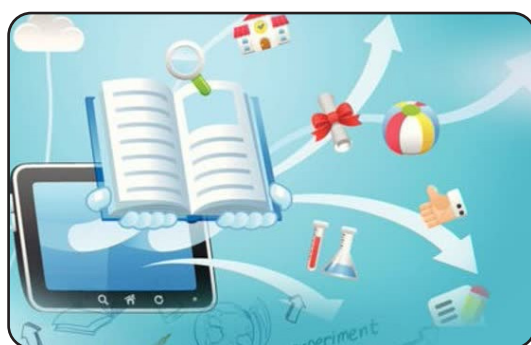
در کشورهای انگلستان، فنلاند و آمریکا صلاحیت‌های فناوری دانش‌آموختگان تربیت معلم مشخص و تدوین شده است و این صلاحیت‌ها همواره در جهت افزایش کیفیت معلم مورد بازنگری قرار می‌گیرند. دانشجو - معلمان برای دستیابی به صلاحیت‌های تهیه شده باید آزمون‌های متفاوتی را بگذرانند و مسئولان تربیت معلم در این کشورها نیز همواره سعی می‌کنند تا با ارزیابی مداوم آنان مطمئن شوند که دانشجو - معلمان صلاحیت‌های مورد نیاز را کسب نموده‌اند. در ایران بحث تدوین صلاحیت‌ها بعد از تاسیس دانشگاه فرهنگیان مطرح شده است. با توجه به تغییرات مداوم در حوزه فناوری و ضرورت به روز کردن آن پیشنهاد می‌گردد تا واحد جداگانه‌ای برای تدوین صلاحیت‌های فناوری دانش‌آموختگان دانشگاه فرهنگیان و پایش دائم آن به منظور افزایش کیفیت این دانشگاه تاسیس گردد.

۲) ضرورت بازنگری در اهداف در راستای انسجام اهداف و تلفیق فناوری در آن

جزیره‌ای دیدن مقوله فناوری و عدم ادغام آن در همه سطوح اهداف، از جمله آفت‌هایی است که مانع تحقق تربیت معلمان فناور خواهد شد. از سوی دیگر توازن حیطه‌های سه گانه در توجه به فاوا در اهداف باید مد نظر قرار گیرد. این امر تنها با کسب دانش و حتی مهارت فناوری محقق

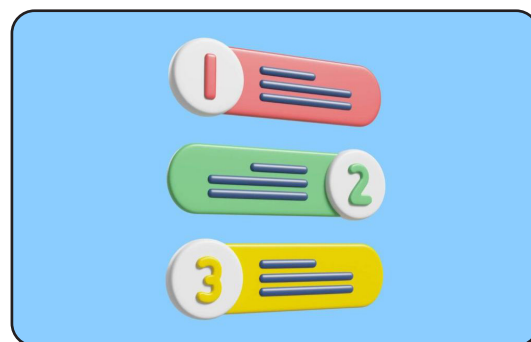
نهادینه شده است. تکالیف در آن بستر می‌تواند بارگذاری شود و گفتگوهایی که در زمان محدود کلاس مجالش نیست مطرح می‌شود. این فناوری به کیفیت کلاس‌های حضوری و آمیخته شدن بحث فناوری در برنامه درسی کمک می‌کند. بنابراین پیشنهاد می‌گردد تا با طراحی این نظام در دانشگاه فرهنگیان، از لحظه ورود دانشجویان به دانشگاه امکان ورود و بهره‌مندی از این نظام برای دانشجویان فراهم شود. امکانات فراوانی که محیط آموزشی پیشنهادی در اختیار دانشجویان و اساتید دانشگاه فرهنگیان قرار می‌دهد، می‌تواند به عنوان راه حلی برای رفع برخی از نقص‌های نظام کنونی آموزش در دانشگاه فرهنگیان به کمک رویکرد تدریس همزمان-ناهمزمان و رفع محدودیت‌های مکانی و زمانی و در کنار آن رویکرد تعاملی بودن باشد. می‌توان گفت ناهمزمانی و تعاملی بودن دو شرط اساسی روش‌هایی است که برای تربیت معلمان فناوری باید مورد توجه قرار گیرد.

* سه کشور آمریکا، فنلاند و انگلستان در زمینه فعالیت‌های مربوط به بهسازی تربیت معلم از جمله کشورهای پیشرو بوده‌اند. انتخاب مالزی نیز (که از جمله کشورهای آسیایی مسلمان است)، به دلیل تشابه فرهنگی آن کشور با ایران و ارائه طرح‌های نو در زمینه بهسازی تربیت معلم بوده است.

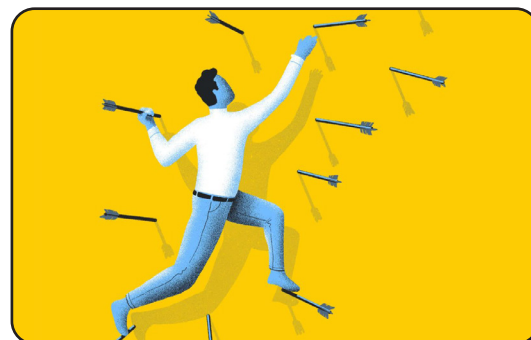
* منظور از برنامه درسی تربیت معلم، عناصر برنامه درسی شامل اهداف، محتوا (که در این پژوهش منظور از محتوا واحدها و عناوین درسی ارائه شده به دانشجویان است) روش‌های یاددهی-یادگیری و ارزشیابی از آموخته‌های دانشجومعلمان است.

نمی‌شود و اصلاح و بهبود نگرش معلم نسبت به فناوری و ایجاد نگرش مثبت در او باید در کنار دو حیطة دیگر مورد توجه قرار گیرد بنابراین آموزش سواد فناوری و گنجاندن آن در اهداف و سرفصل‌های دانشگاه فرهنگیان بیش از پرداختن به کسب مهارت‌های فناوری اهمیت دارد. برای تربیت معلمان فناور این نوع نگاه به اهداف باید در همه دروس وجود داشته باشد.

۳) نیاز به برنامه ریزی واحدهای درسی مراکز تربیت معلم به صورت تلفیق تئوری و عمل

در حال حاضر در دانشگاه فرهنگیان دانشجویان در چهار ترم اول واحدهای نظری را اخذ می‌کنند و پس از طی دو سال، واحدهای عملی برای کسب مهارت‌ها به آنان ارائه می‌گردد. ضروری است میان واحدهای تئوری و عملی توازن ایجاد شود و برای این کار پیشنهاد می‌گردد در طراحی واحدها، تلفیق واحدهای نظری و عملی مد نظر قرار گیرد و این واحدها در طول مدت تحصیل دانشجو معلمان قابلیت ارائه دارند.

۴) طراحی نظام مدیریت یادگیری در دانشگاه فرهنگیان

نگاهی به تجربه سه کشور انگلستان، فنلاند و آمریکا نشان می‌دهد که استفاده از نظام مدیریت یادگیری در تربیت معلم این کشورها

عکسبردن از نقش راه مدیریت امور بین الملل دانشگاه فرهنگیان (فروردین تا شهریور ۱۴۰۴)

در راستای کسب مرجعیت علمی تعلیم و تربیت اسلامی در منطقه و جهان اسلام

دکتر حسین امیدی

مدیر امور بین الملل دانشگاه

مقدمه

دانشگاه را در بین مخاطبان داخلی و خارجی فراهم ساخت. این حرکت مهم گام موثری در راستای معرفی دانشگاه در رویدادهای بین المللی به شمار می آید. اشراف محتوایی تیم تدوین و هدفمندی توزیع، مهم ترین دلایل اثربخشی این اقدام بود.

در جهان امروز که مرزهای علم و فرهنگ با سرعت روزافزون درنور دیده می شوند، دانشگاه ها بیش از هر زمان دیگری نیازمند حضور اثربخش و گسترده در عرصه بین الملل هستند. دانشگاه فرهنگیان به عنوان نهاد پیشگام تربیت معلم و توسعه فرهنگ آموزش در ایران اسلامی، طی نیمه نخست سال ۱۴۰۴ مجموعه ای از تلاش های برنامه ریزی شده را برای ارتقاء جایگاه منطقه ای و جهانی خود و همچنین گسترش تعاملات علمی، پژوهشی و فرهنگی سامان داده است. در این گزارش، اقدامات این مدیریت با هدف انعکاس دستاوردها، تقویت امید، و ارتقاء الگوهای فعالیت ارائه می گردد.

ترجمه اساسنامه دانشگاه

درک ساختار حقوقی، مأموریت ها و اصول حاکمیتی دانشگاه، یکی از مقدمات ورود به تعاملات بین المللی است. ترجمه رسمی اساسنامه دانشگاه فرهنگیان به زبان های انگلیسی، عربی و فرانسوی و توزیع هدفمند آن در رویدادها و نشست های بین المللی، ضمن افزایش شفافیت و اعتبار دانشگاه، گامی برای جلب اعتماد نهادهای خارجی و تسهیل زمینه انعقاد قراردادها و تفاهم نامه ها است.

تولید فیلم و پوستر معرفی دانشگاه

گردآوری اطلاعات و تأمین محتوای تخصصی هماهنگی قابل توجهی را میان بخش های مختلف دانشگاه می طلبد و تهیه و تولید پوستر و فیلم معرفی دانشگاه به زبان انگلیسی و عربی، ابزار مؤثری برای انتقال پیام، معرفی هویت، قابلیت ها و فعالیت های دانشگاه به مخاطبان جهانی در نمایشگاه های داخلی یا برنامه های خارجی و فضای مجازی فراهم می کند.

معرفی دستاوردهای دانشگاه در عرصه بین الملل

حضور در جامعه جهانی و تعامل سازنده با دانشگاه ها و نهادهای علمی دیگر، مستلزم معرفی شفاف، موجه و جذاب از ظرفیت ها و امکانات دانشگاه است. مدیریت امور بین الملل در این راستا چندین اقدام کلیدی را به انجام رساند:

کتابچه معرفی دانشگاه (انگلیسی، عربی و فرانسوی)

تدوین کتابچه معرفی دانشگاه فرهنگیان به سه زبان انگلیسی، عربی و فرانسوی و توزیع آن در نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، زمینه برجسته سازی ظرفیت ها و دستاوردهای

و اساتید دانشگاه، در گرو تعامل گسترده با دانشگاه‌ها و شبکه‌های بین‌المللی است. مدیریت بین‌الملل در این بخش نیز تلاش‌های چندوجهی داشته است.

حضور در رویدادهای بین‌المللی

حضور فعال راهبردی دانشگاه در رویدادهایی نظیر اجلاس آیسسکو، نشست وزرای علوم کشورهای اسلامی و مجامع منطقه‌ای گامی مهم برای معرفی جایگاه آموزشی دانشگاه و رایزنی جهت توسعه همکاری‌های آینده بود. این حضور، امکان شبکه‌سازی، اعتمادسازی و طرح ظرفیت‌های علمی-فرهنگی دانشگاه را فراهم آورد. ارتباط با نخبگان و مدیران حوزه آموزش در کشورهای اسلامی و منطقه نوبدبخش آینده‌ای روشن برای جایگاه دانشگاه در عرصه بین‌الملل است.

تفاهم‌نامه همکاری با نهادهای بین‌المللی

در شش ماهه نخست سال جاری، مجموعه‌ای از تفاهم‌نامه‌ها با مراکز معتبر خارجی اعم از دانشگاه پلی تکنیک شیآن (چین)، بنیاد سعدی، دانشگاه ادیان و مذاهب و دیگر نهادهای علمی منعقد یا تمدید شد. این توافقات با هدف تسهیل اشتراک تجربه، برپایی دوره‌های مشترک، انتقال دانش، تبادل استاد و دانشجو، و زمینه‌سازی حضور دانشگاه فرهنگیان در بستر جهانی شکل گرفت.

عضویت، مشارکت و شبکه‌سازی علمی در عرصه‌های منطقه‌ای و جهانی

دانشگاه فرهنگیان با عضویت فعال در شبکه‌هایی همچون BRICS و شبکه همکاری دانشگاه‌های سینوو، بستر نوینی برای تبادل داده، همایش‌های مشترک، و پروژه‌های علمی

بروزرسانی سایت انگلیسی و عربی دانشگاه و پورتال فارسی مدیریت امور بین‌الملل

سایت انگلیسی و عربی با انتشار اخبار دانشگاه نقشی کلیدی در اطلاع‌رسانی و ارائه شفاف دستاوردها به مخاطبان بین‌المللی ایفا می‌کند و پنجره‌ای نوین به سمت جامعه علمی جهانی گشوده و سبب افزایش دیده‌شدن و دسترسی علاقمندان به فعالیت‌ها می‌شود.

آدرس درگاه فارسی:

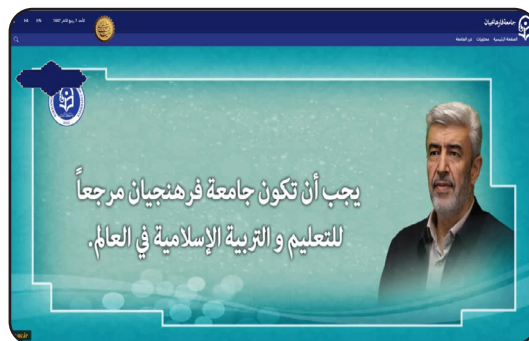
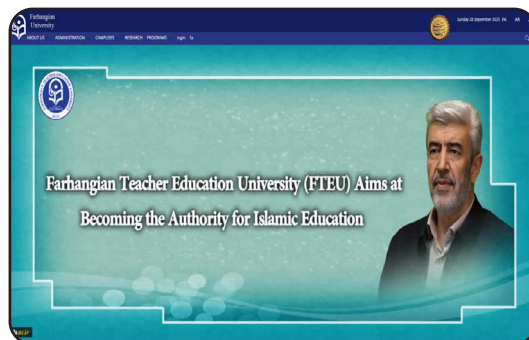
<https://cfu.ac.ir/fa/>

آدرس درگاه انگلیسی:

<https://cfu.ac.ir/en/>

آدرس درگاه عربی:

<https://cfu.ac.ir/ar/>

توسعه تعاملات و همکاری‌های بین‌المللی ارتقای کیفیت آموزش، پژوهش و تربیت معلم و فراهم‌آوردن زمینه‌های نوین برای دانشجویان

تعریف کرد. این مهم به ارتقای سطح علمی دانشگاه و دسترسی اعضا به فرصت‌های پژوهشی و آموزشی بین‌المللی کمک خواهد کرد.

آموزش، پژوهش و رشد علمی بین‌المللی
ارتقاء توانمندی‌های داخلی و بهره‌برداری از دستاوردهای جهانی همواره مورد توجه مدیریت امور بین الملل بوده است:

کارگاه‌ها، وبینارها و همایش‌های بین‌المللی
در این دوره، تمهید برگزاری کارگاه‌ها و وبینارهایی توانمندسازی ارتباطات بین المللی متناسب با نیازهای روز تربیت معلم و آموزش نوین انجام شد که از مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به همایش «هوش مصنوعی و معلمان آینده»، «مرزبندی معرفتی در تربیت معلم» و کارگاه‌های تخصصی با مشارکت استادان و صاحب‌نظران خارجی اشاره کرد. دستاوردهای این اقدام می‌تواند موجب ارتقاء سطح دانش اساتید، افزایش تعاملات علمی و زمینه‌یابی برای پژوهش‌های نوآورانه شود.

تمهید ایجاد مرکز آزا
با توجه به رغبت روبه‌رشد دانشجویان خارجی به تحصیل در ایران، واحد آزا (آموزش زبان فارسی) با همکاری بنیاد سعدی در دست طراحی و استقرار قرار گرفته است و مصوبات مربوطه در راستای اخذ مجوز انجام شده است. تجهیز این مرکز به امکانات لازم و جذب مدرسان حرفه‌ای، امکان جذب شمار بیشتری از دانشجویان خارجی و گسترش دانش زبان و فرهنگ ایرانی را فراهم خواهد ساخت.

مرکز بین المللی آموزش زبان‌های خارجی
برگزاری دوره‌های آموزش زبان‌های انگلیسی و عربی ویژه هیئت علمی، کارکنان

و دانشجویان دانشگاه با رویکرد ارتقاء شایستگی‌های ارتباطی آنان از اهداف تأسیس مرکز بین المللی آموزش زبان های خارجی می باشد و مقدمات آن از جمله تصویب در شورای دانشگاه انجام شده است که موجبات تسهیل فعالیت‌های علمی و آموزشی فرامرزی را فراهم خواهد ساخت.

طرح‌های پژوهشی مشترک بین‌المللی
طرح «موسوعه نظام‌های تربیت معلم جهان اسلام» و پیگیری پژوهش‌های بین‌المللی با همکاری دانشگاه‌ها و نهادهای کشورهای اسلامی از دیگر محورهای مهم بود که در ادبیات علمی و سیاست‌گذاری تعلیم و تربیت اثرگذار خواهد بود.

حمایت از نشریات بین المللی دانشگاه
تار اداری و تولید محتوای علمی پایدار، لازمه اداره هوشمند و شفاف امور بین‌الملل است:

حمایت از انتشار نشریات بین‌المللی
برای ارتقای مرجعیت علمی دانشگاه، پیگیری و دریافت مجوز تأسیس نشریه‌های دوزبانه و حمایت زیرساختی از نشریات بین‌المللی دانشگاه به انتشار گسترده‌تر پژوهش‌ها و انتقال یافته‌ها به جامعه جهانی خواهد انجامید.

شیوه‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های بین‌الملل
با هدف شفافیت و هماهنگی حداکثری، مستندسازی فرآیندها، تدوین شیوه‌نامه برای برگزاری رویدادها و نظامند کردن تعاملات بین‌المللی انجام شد. این مستندسازی به عنوان الگویی کارآمد در اجرای اقدامات آینده مورد استفاده قرار می‌گیرد.

تعاملات فرهنگی و اجتماعی بین‌المللی
ابعاد فرهنگی فعالیت‌های بین‌المللی بسیار برجسته بود:

حمایت از مسابقات بین‌المللی قرآن کریم

برگزاری مسابقات تلاوت و مفاهیم قرآن کریم ویژه معلمان و دانشجویان ایرانی و غیرایرانی و همچنین حضور نمایندگان خارجی، پل ارتباطی فرهنگی میان دانشگاه با کشورهای هدف، خصوصاً کشورهای اسلامی فراهم خواهد کرد و ارتقاء هویت و معنویت جمعی را به همراه خواهد داشت.

مشارکت در مناسبت‌های آیینی بین‌المللی

تسهیل و حمایت از شرکت فعال اساتید و دانشجویان در مراسم معنوی بین‌المللی به ویژه پیاپی‌روزی بزرگ اربعین حسینی، سبب شد فرهنگ ایرانی-اسلامی، جلوه‌ی عملی خود را در سطح منطقه‌ای و جهانی به نمایش گذارد.

اقدامات و برنامه‌های آتی

برنامه‌ریزی برای جذب دانشجویان غیرایرانی

مطالعات اولیه، تدوین مقررات اجرایی و بررسی زیرساخت‌های پذیرش دانشجوی غیرایرانی، به منظور بین‌المللی‌سازی دانشگاه صورت گرفت.

مستندسازی و انتشار منظم گزارش عملکرد

گردآوری و مستندسازی کلیه برنامه‌ها، تولید بانک داده و گزارش‌های عملکردی، جان‌مایه نظام ارزیابی و شفافیت مدیریتی بود که در این دوره تقویت گردید و مبنای تصمیم‌سازی‌های بعدی تلقی می‌شود.

مطالعه نظام‌های تربیت معلم کشورهای اسلامی

در ادامه تلاش‌های دانشگاه فرهنگیان برای ایفای نقش فعال در دیپلماسی علمی جهان اسلام، نشست تخصصی بررسی طرح پژوهشی «مطالعه تطبیقی نظام‌های تربیت معلم در کشورهای اسلامی» با حضور اعضای کارگروه علمی و کارشناسان حوزه بین‌الملل برگزار شد. این طرح راهبردی با هدف شناسایی تجارب موفق، استخراج نقاط قوت، و ارائه الگوهای بومی-اسلامی در حوزه تربیت معلم طراحی شده و از

جمله پروژه‌های کلیدی دانشگاه در سال جاری محسوب می‌شود. اجرای این طرح می‌تواند به تبادل تجربه‌ها، ارتقای کیفیت آموزش معلمان، و تدوین سیاست‌های آموزشی مبتنی بر تجارب کشورهای اسلامی کمک کند.

همکاری با انجمن آموزش و پرورش تطبیقی ایران و انجمن تعلیم و تربیت اسلامی به‌عنوان محور اصلی قرار دارد و این انجمن‌ها با معرفی پژوهشگران متخصص و ارائه پیشنهادها علمی مرتبط، در اجرای پروژه نقش‌آفرینی می‌کنند. همچنین شبکه‌ای از دانشگاه‌های کشورهای اسلامی برای تسهیل تبادل استاد، پژوهشگر و داده‌های علمی شکل می‌گیرد.

- * مدیریت امور بین‌الملل پیش‌نویس فراخوان پژوهشی را تدوین می‌کند؛
- * معاونت پژوهشی دانشگاه در نهایی‌سازی و انتشار فراخوان همکاری خواهد کرد؛
- * کمیته علمی مشترک میان دانشگاه فرهنگیان و انجمن‌های تخصصی تشکیل می‌شود؛
- * نشست‌ها و کارگاه‌های علمی با حضور استادان داخلی و بین‌المللی برگزار خواهد شد؛
- * نتایج پژوهش در قالب مقالات علمی، گزارش‌های سیاستی و منابع آموزشی منتشر می‌شود.

این طرح، ضمن تقویت ظرفیت علمی دانشگاه فرهنگیان، بستری برای معرفی الگوهای بومی تعلیم و تربیت اسلامی و افزایش نقش‌آفرینی ایران در دیپلماسی علمی منطقه‌ای و جهانی فراهم خواهد ساخت.

انجمن دانشگاه‌های تربیت معلم جهان اسلام

در نشست راهبردی هیئت اندیشه‌ورز دانشگاه فرهنگیان که در تاریخ ۸ تیر ۱۴۰۴ برگزار شد، تشکیل «انجمن دانشگاه‌های تربیت معلم جهان اسلام» ذیل سازمان آیسسکو به تصویب رسید؛ اقدامی راهبردی که نقطه عطفی در گسترش همبستگی علمی و فرهنگی میان دانشگاه‌های کشورهای اسلامی خواهد بود.

این انجمن با هدف ایجاد بستری برای تبادل تجربه‌ها، اجرای طرح‌های مشترک، و تقویت مرجعیت علمی در حوزه تربیت معلم شکل می‌گیرد. در همین راستا، ظرفیت‌های شبکه

دانشگاه‌های بریکس (BRICS) و شبکه دانشگاه‌های مجازی جهان اسلام (CINVU) نیز مورد توجه قرار گرفت و بررسی امکان تشکیل انجمن‌های تخصصی در این شبکه‌ها در دستور کار قرار دارد.

تصویب این انجمن، علاوه بر تثبیت جایگاه دانشگاه فرهنگیان در عرصه بین‌الملل، فرصتی راهبردی برای دیپلماسی علمی جمهوری اسلامی ایران فراهم می‌سازد. حضور فعال دانشگاه فرهنگیان در نهادهای علمی منطقه‌ای و جهانی، زمینه‌ساز ارتقای کیفیت تربیت معلم، افزایش تعاملات علمی، و معرفی الگوهای بومی تعلیم و تربیت اسلامی خواهد شد.

بر اساس تصمیم هیئت اندیشه‌ورز:
* پیگیری‌های کارشناسی و تدوین پیش‌نویس‌ها با محوریت مدیریت امور بین‌الملل انجام خواهد شد؛

* هماهنگی‌های ملی و بین‌المللی با مشارکت معاونت‌ها و دفاتر ذی‌ربط صورت می‌گیرد؛
* حمایت ریاست دانشگاه و بهره‌گیری از ظرفیت‌های موجود برای راه‌اندازی رسمی انجمن در دستور کار قرار دارد.

دانشگاه فرهنگیان امیدوار است با پیشبرد این ابتکار، به یکی از نهادهای مرجع علمی در جهان اسلام تبدیل شود و نقش مؤثری در شکل‌دهی آینده تعلیم و تربیت اسلامی ایفا کند.

بررسی راهبردها و الزامات پژوهشی مدرسه مجازی

در پی افزایش ضرورت‌های آموزشی در بستر فضای مجازی و دگرگونی‌های سریع فناوری‌های تعلیم و تربیت، دانشگاه فرهنگیان گام‌هایی

جدی در جهت ایفای نقش خود در تدوین و تاسیس «مدرسه مجازی» برداشته است. طی ماه‌های اخیر، مکاتباتی میان مدیریت امور بین‌الملل و معاونت پژوهش دانشگاه فرهنگیان صورت پذیرفته که محور آن بررسی پیش‌نویس اساسنامه مدرسه مجازی و دریافت نظرات تخصصی درباره فرآیند اجرایی‌سازی این طرح مهم بوده است.

مدیریت امور بین‌الملل و معاونت پژوهش و فناوری بر لزوم تدوین دقیق نقش دانشگاه در این مدرسه و تعیین چارچوب‌های تربیتی و تامین نیروی انسانی مجرب تاکید دارند. این درخواست بر ضرورت طراحی سازوکارهای قانونی، آموزشی و پشتیبانی برای تشکیل کادر مجرب مدرسه مجازی و همچنین تقویت بعد بین‌المللی طرح مذکور اشاره داشته است.

معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه، در پاسخ خود به این مکاتبه، طی گزارشی رسمی نتایج نشست مشترک با ذینفعان مربوط را اعلام کرد و چهار راهبرد کلیدی را برای موفقیت مدارس مجازی پیشنهاد داد:

* تعیین دقیق جایگاه دانشگاه فرهنگیان در اساسنامه مدرسه مجازی: پیشنهاد شده است ماده‌ای مجزا برای تعیین مکانیزم تربیت، تامین، نگهداشت و توسعه شغلی معلمان مدارس مجازی در اساسنامه لحاظ شود.

* توسعه دوره‌های توانمندسازی تخصصی معلمان: به منظور ارتقای کیفیت آموزشی و تخصصی معلمان فعال در بستر دیجیتال، لازم است طراحی و اجرای دوره‌های ویژه توسط دانشگاه فرهنگیان به صورت ساختاریافته در اساسنامه پیش‌بینی شود.

* تعامل با وزارت آموزش و پرورش جهت تعیین نیازهای پژوهشی: با هدف ارتقای کیفیت محتوای آموزشی و پژوهشی، باید چارچوب‌ها و موضوعات مورد نیاز برای مطالعات تطبیقی و پژوهش‌های هدفمند از سوی وزارتخانه به دانشگاه ارائه گردد.

* تقویت بعد بین‌المللی و مجازی دانشگاه: ایجاد

کشورها راه‌اندازی شده است. این شبکه با تمرکز بر حوزه‌های کلیدی مانند انرژی، فناوری اطلاعات، اقتصاد، تغییرات اقلیمی و مطالعات توسعه، بستری برای تبادل استاد، دانشجو و پروژه‌های تحقیقاتی فراهم می‌کند و در پی ارتقای جایگاه علمی کشورهای بریکس در سطح جهانی و ایجاد جایگزین برای نظام آموزشی غرب‌محور است.

چشم‌انداز آینده

مجموعه اقدامات و تلاش‌های مدیریت امور بین الملل در نیم‌سال نخست ۱۴۰۴، نشان‌دهنده پویایی و تحول‌گرایی مدیریت دانشگاه فرهنگیان است؛ به نحوی که علی‌رغم محدودیت‌ها، گام‌های ارزشمند و موثری در مسیر توسعه تعاملات علمی، فرهنگی و آموزشی و تقویت جایگاه منطقه‌ای و بین‌المللی دانشگاه برداشته شد.

انتظار می‌رود با تداوم این مسیر و حمایت بیشتر از سوی مسئولان و ذینفعان، دانشگاه فرهنگیان بتواند به عنوان الگوی ملی در حوزه بین‌الملل و تربیت معلم حرفه‌ای و بین‌المللی، نقش‌آفرینی پررنگ‌تر و موثرتری داشته باشد.

زیرساخت‌هایی برای جذب و تبادل دانشجو از کشورهای اسلامی و توسعه بعد بین‌المللی دانشگاه در کنار رویکرد مدرسه مجازی به عنوان فرصتی راهبردی مورد تأکید قرار گرفته است.

بر این اساس، دانشگاه فرهنگیان در تلاش است تا با نگاهی آینده‌نگر علاوه بر توسعه زیرساخت‌های فناوریانه و محتوایی، جایگاه درخور در حوزه تربیت معلم دیجیتال و آموزش مجازی در منطقه و فراتر از مرزهای جغرافیایی رقم بزند. این اقدامات، گامی مهم در راستای ارتقای کیفیت و بین‌المللی‌سازی آموزش معلم و پاسخ به نیازهای نظام آموزشی نوین کشور ارزیابی می‌شود.

عضویت در شبکه دانشگاهی بریکس

با تلاش‌های آقای دکتر برزویی رئیس محترم دانشگاه فرهنگیان و در راستای کسب مرجعیت علمی در تعلیم و تربیت اسلامی و توسعه تعاملات بین الملل در جلسه روسای دانشگاه‌های منتخب کشور که به ریاست یکه یزدان دوست رئیس همکاری‌های بین الملل وزارت علوم تحقیقات و فناوری در سالن اجتماعات وزارت علوم در تاریخ ۷ خرداد ۱۴۰۴ برگزار شد، دانشگاه فرهنگیان به عنوان عضو کارگروه ریاضیات شبکه دانشگاهی بریکس انتخاب شد.

شبکه دانشگاهی بریکس یک ابتکار علمی و آموزشی مشترک میان کشورهای عضو بریکس (برزیل، روسیه، هند، چین و آفریقای جنوبی) است که با هدف تقویت همکاری‌های دانشگاهی، پژوهشی و نوآوری میان دانشگاه‌های برتر این

آشنایی با شبکه دانشگاه‌های مجازی جهان اسلام (سینوو)؛ ادامه مطلب از شماره قبل

محمد واشقانی فراهانی

رئیس گروه برنامه ریزی و ساماندهی ارتباطات بین المللی دانشگاه

اسناد بالادستی و با رعایت قوانین و مقررات و اخذ موافقت‌های لازم عضویت رسمی دانشگاه فرهنگیان در شبکه بین المللی سینوو محقق شود و زمینه همکاری های علمی بین المللی میان دانشگاه فرهنگیان و سایر دانشگاه‌های عضو این شبکه فراهم شود. در ادامه، به معرفی کمیته پژوهشی شبکه دانشگاه‌های مجازی جهان اسلام (سینوو) می‌پردازیم.

سینوو به عنوان یکی از زیرمجموعه های کمیته دائمی همکاری‌های علمی و فناوری کشورهای هم‌پیمان در سازمان همکاری‌های اسلامی (کامستک) دارای ساختار خودگردان و غیرسیاسی با رویکرد بین‌المللی است که میزبانی آن بر عهده وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری جمهوری اسلامی ایران است.

رصد دستاوردها و نوآوری های حوزه تربیت معلم در سطح جهانی و ایجاد زمینه حضور دانشگاه در عرصه بین الملل از طریق عضویت در شبکه‌ها و سازمان‌های معتبر بین المللی یکی از مهمترین رسالت های مدیریت امور بین الملل است. حضور پر رنگ و موثر دانشگاه فرهنگیان در رویدادهای فرامرزی و تعامل با نهادهای علمی فعال و خوشنام در سطوح ملی، منطقه ای و فرامنطقه ای می تواند در تحقق هدف کلان مورد تاکید دکتر رجبعلی برزویی، ریاست محترم دانشگاه مبنی بر کسب مرجعیت علمی تعلیم و تربیت اسلامی در منطقه و جهان اسلام، موثر باشد. در همین راستا، ظرفیت عضویت دانشگاه در شبکه دانشگاه‌های مجازی جهان اسلام (سینوو) مورد مطالعه قرار گرفته است و پیش بینی می‌شود طبق مفاد

برخی از اعضای کمیته

دکتر علی کریمی‌مرید معاون راهبردی اجرایی	دکتر کریم نجفی‌برزگر دبیر کل
دکتر محمد عبدالهی از دانشگاه علوم پزشکی تهران - دبیر کمیته	دکتر سیداحمد قاسمی از پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی - مدیر پژوهش
دکتر دومبیا مامادو از دانشگاه مجازی مالی	دکتر داود حسین‌پور از دانشگاه علامه طباطبایی ایران
دکتر فرید العام از دانشگاه علوم بهداشتی بنگلادش	دکتر عثمان حسن از دانشگاه ملی علم و صنعت پاکستان
دکتر محمدوحید بینش از دانشگاه خاتم النبیین افغانستان	دکتر زاهد مجید از دانشگاه علامه اقبال پاکستان
دکتر عمر محمد کفاوین از دانشگاه اردن	دکتر سیداباذر هاشمی‌هریکندی از دانشگاه المصطفی ایران
دکتر تیمومن کونه از دانشگاه مجازی ساحل عاج	دکتر نامبیانال امانوئل اوبا از دانشگاه مجازی بورکینافاسو

اسلامی، دارای نقش مشورتی جهت هم‌افزایی در عرصه پژوهشی سازمان است و راهبری آن بر عهده اساتید نامدار بین‌المللی دارای جایگاه و پیشینه ممتاز است و با پیوستن اساتید دیگر

کمیته پژوهش شورای عالی راهبردی سازمان بین‌المللی سینوو

این کمیته متشکل از اساتید و مدیران بین‌المللی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی کشورهای

ارزیابی وضع موجود پژوهش در جهان اسلام و مطالعات در خصوص دستیابی به وضعیت مطلوب، بررسی، تحلیل و آسیب شناسی فرآیندهای انجام کار و ارائه پیشنهاد به منظور ارتقاء بهره‌وری پژوهش و دستیابی به وضع مطلوب پژوهش در جهان اسلام، تهیه و تدوین سیاست‌ها، راه‌کارهای مناسب و روش‌های کاربردی در جهت ارتقاء عملکرد و افزایش کیفیت طرح‌ها و پژوهش‌ها؛ بررسی و پیشنهاد اصلاح دستورالعمل‌ها و استانداردهای حوزه پژوهش؛ تعیین اولویت پروژه‌های تحقیقاتی و ارائه راهکارهای بهره‌گیری از فن‌آوری‌های نوین؛ اولویت‌بخشی به نوآوری و پژوهش‌های راهبردی مورد نیاز جهان اسلام؛ توسعه، تقویت و هدایت طرح‌های پژوهشی مصوب با اولویت پژوهش‌های کاربردی هدفمند و مبتنی بر سند چشم‌انداز، برنامه‌های توسعه و نقشه جامع علمی کشورها از جمله وظایف کمیته پژوهشی سینوو است.

علاوه بر موارد فوق، هماهنگی‌های کلان در برگزاری سمینارها و کنفرانس‌های علمی، کرسی‌های نقد، اجرای کلیه امور قراردادهای تحقیقاتی و تفاهم نامه‌های مرتبط بین دانشگاه‌های مجازی کشورهای اسلامی، مدیریت فرصت‌های مطالعاتی؛ حمایت از تامین و تولید محتوای دیجیتال و ایجاد بانک اطلاعات جامع از اساتید برتر پژوهشی، پروژه‌های در حال اجرا و انجام شده در جهان اسلام؛ اهتمام به تشکیل و حمایت از انجمن‌های علمی، تاسیس دوره‌های میان‌رشته‌ای کاربردی و طراحی نظام جامع اثرگذاری اعضای هیأت علمی دانشگاه‌های مجازی در تولید علم و مدیریت انتشار مجلات علمی از دیگر وظایف کمیته پژوهشی محسوب می‌شود.

اعضا از ظرفیت‌های علمی و حرفه‌ای اساتید دارای شناسه بین‌المللی برای امور تحقیقاتی استفاده می‌کنند و نظام امتیازات، حمایت‌های پژوهشی، حقوق مالکیت فکری و معنوی از طریق کمیته پژوهشی و با مشارکت اعضا ارائه خواهد شد. رتبه‌بندی مقالات، چاپ، اعتبار و دیگر مباحث مرتبط با این حوزه، از طریق پایگاه‌های استنادی از جمله، SCImago، ISC، QS، Publons، شانگاهای، تایمز، لایدن و پایگاه مقالات سینوو امکان‌پذیر خواهد

دانشگاه‌ها، گستره فعالیت آن افزایش خواهد یافت.

رسالت کمیته

هدف اصلی کمیته، شناسایی ظرفیت اعضا، هم‌افزایی و انجام پروژه‌های مشترک پژوهشی به صورت مجازی و ترکیبی است تا سطح فعالیت‌های پژوهشی در جهان اسلام توسعه یابد. فعالیت‌های پژوهشی در چهار بخش الف) رسالت، پایان‌نامه‌ها و مقالات، ب) طرح‌های دانش‌بنیان و ماموریت‌گرا، ج) مدیریت استانداردسازی محتوا و نهضت ترجمه، د) برگزاری وبینارها، کنفرانس‌ها و همایش‌های علمی و توسعه فناوری‌های نوین دسته‌بندی می‌شود که در ادامه به معرفی هر کدام می‌پردازیم.

الف) رساله، پایان‌نامه و مقاله:

مؤسسات عضو می‌توانند با مشارکت یکدیگر از امکانات علمی، پژوهشی و آموزشی در زمینه تعریف و انجام امور پایان‌نامه و مقالات مشترک با رویکرد مسئله محور در حوزه‌های مختلف علوم جهت ارتقاء فناوری در کشورهای اسلامی بهره‌مند شوند. عناوین پژوهشی توسط اعضا در سامانه جامع سینوو بارگذاری می‌گردد و متقاضیان با کسب آگاهی از ظرفیت مراکز دیگر، امور پژوهشی را به صورت مشترک، انجام می‌دهند. دستاوردهای کمی و کیفی مشترک برای متولیان محفوظ است و مراکزی که امکان انجام تحقیقات را ندارند، از ظرفیت اساتید، پژوهشگران، دانشجویان و اعضای هیأت علمی سایر مؤسسات استفاده می‌کنند. روند انجام کار، حق انحصاری یا مشترک و مشارکت‌های معنوی و مالی برای هر پروژه با همکاری طرفین و هماهنگی کمیته پژوهشی و دبیرخانه دائمی سینوو در چارچوب تعادل امتیاز تشویقی و ارتقاء رتبه تعریف می‌شود.

بود و مؤسسات عضو، تمامی مقالات منتشره در این حوزه را تأیید خواهند کرد.

راهاندازی پژوهشکده‌ها، پژوهشگاه‌های مجازی و مراکز تحقیق و توسعه هوشمند از جمله اقدامات مشترک کمیته پژوهش و مؤسسات عضو است و صدور مجوز بر عهده کمیته پژوهش است. در فرآیند نهضت ترجمه، از ظرفیت‌های گروه‌های ترجمه مؤسسات عضو استفاده می‌شود.

د) برگزاری وبینارها، کنفرانس‌ها و همایش‌های علمی و توسعه فناوری‌های نوین:

طراحی وبینار، کنفرانس و همایش‌های علمی بین‌المللی بین اعضا از طریق سامانه جامع سینوو امکان‌پذیر است. تمامی ابعاد آموزشی، پژوهشی، فرهنگی و...، رویکرد مشارکتی دارد. امتیاز مقالات همایش‌ها و کنفرانس‌ها مورد تأیید تمامی کشورها و مؤسسات عضو است. ایجاد فناوری در حوزه پژوهش در رتبه‌بندی مؤسسات تاثیر خواهد داشت و بانک اطلاعات پژوهشگران، شخصیت‌ها، مقالات و پایان‌نامه‌های پرستند و مفید با همکاری کمیته پژوهشی در سامانه جامع بارگذاری خواهد شد.

شبکه دانشگاه‌های مجازی جهان اسلام (سینوو) ظرفیت بسیار ارزشمندی برای توسعه تعاملات علمی بین‌المللی بین دانشگاه‌ها و نهادهای عضو محسوب می‌شود و شناخت ابعاد مختلف این شبکه می‌تواند به بهره‌برداری از فرصت‌های موجود کمک کند. در شماره‌های پیشین پیک بین‌الملل سایر بخش‌های این شبکه معرفی شد و در این شماره کمیته پژوهشی معرفی شد و مخاطبان می‌توانند به رجوع به شماره‌های قبل از مطالب استفاده نمایند.

ب) طرح‌های دانش‌بنیان و ماموریت‌گرا:

مشارکت اعضا در تدوین طرح‌های دانش‌بنیان و ماموریت‌گرا به عنوان یکی از محوری‌ترین زمینه‌های تحقق عدالت علم و فناوری و ایجاد رقابت علمی، اشتغال پایدار، افزایش ثروت و رشد دانش در جهان اسلام از طریق کمیته پژوهشی امکان‌پذیر است و در برنامه‌های سالانه، سه ساله، هفت ساله و ده ساله، قابل مشاهده خواهد بود و هر کشور عضو فعال سینوو، سالانه حداقل ۵ طرح کلان انجام می‌شود و درصد قابل توافق سهم سینوو از اعتبارات تخصیصی مخارج کمیته‌ها و طرح‌های مرتبط را تامین می‌نماید. اعتبار بین‌المللی سینوو پشتوانه تمامی طرح‌ها و پروژه‌ها است و نهادهای ذی‌ربط در کشورها، می‌بایست از اجرای آن‌ها حمایت کنند.

ج) مدیریت استانداردسازی محتوا و نهضت ترجمه:

محتوای کاربردی در حوزه علوم انسانی، هنر و... از طریق استانداردسازی و تبادل اطلاعات به ارتقاء آموزش و پژوهش در کشورهای اسلامی کمک می‌کند. شاخص محتوا توسط کمیته پژوهش با همکاری اعضا و دبیرخانه سینوو ارائه می‌شود. عناوین قابل ترجمه برای تحقق نهضت ترجمه احصاء و در تقویم فعالیت‌های پژوهشی اعلام می‌شود. به منظور اعتبار بخشی و اشاعه فعالیت‌های مرتبط، درصدی از درآمد نشریات، محتوا و کتب در اختیار دبیرخانه دائمی سینوو خواهد بود که میزان آن در توافق‌نامه مشخص می‌شود.

ارتباط با مدیریت امور بین الملل دانشگاه فرهنگیان

international.fteu@gmail.com

<https://international@cfu.ac.ir>

<https://cfu.ac.ir/en>

<https://cfu.ac.ir/ar>

<https://cfu.ac.ir/ISCU>

تلفن:

۰۲۱-۸۷۷۵۱۱۵۸

۰۲۱-۸۷۷۵۱۷۴۶

۰۲۱-۸۷۷۵۱۲۳۷